

**Периферен световъртеж:
лечение. Упражнения за
вестибуларна рехабилитация.
Трудово-лекарска експертиза**

**Д-р Даниела Меджидиева, д.м.,
УМБАЛ "Св. Ив. Рилски", София**

Vertigo

Терапевтичен подход

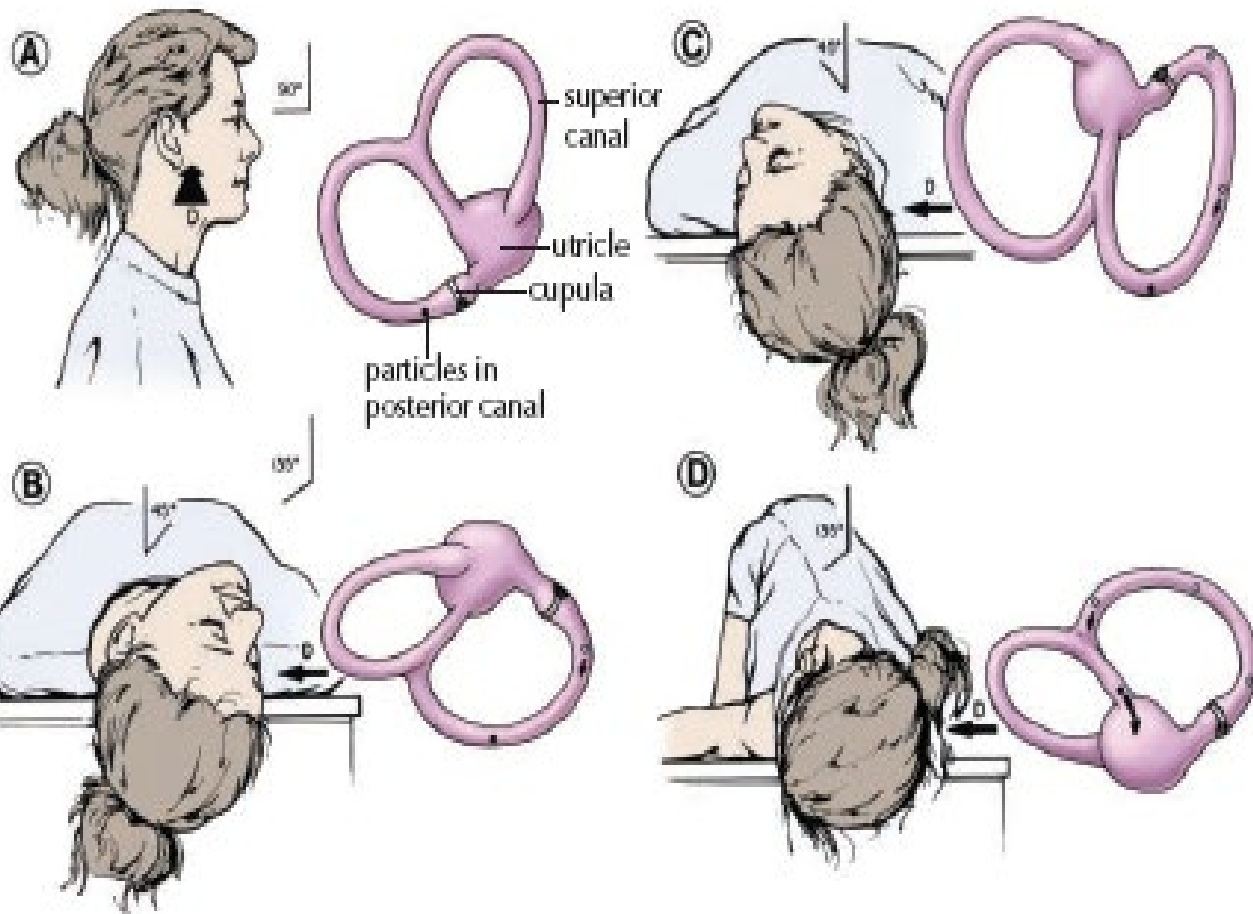
Терапевтични възможности

- Ефективното лечение изисква да се установи типа вертиго и съответните причините
 - Цел на лечението:
 - Лечение на подлежащата причина
 - Фармакотерапия
 - Репозициониращи маньоври (процедури)
 - Оперативно лечение
 - Симптоматично лечение
 - Фармакотерапия
 - Подпомагане на продължителната невронална реорганизация
 - Упражнения за вестибуларна рехабилитация
 - Ноотропни препарати
-

Етиологично лечение: фармакотерапията може да елиминира някои от причините за вертиго

- Болест на Meniere
 - Диуретици
 - Транстимпанно приложение на gentamicin
 - Мигрена
 - Бета-блокери
 - Калциеви антагонисти
 - Трициклични амини
 - Вертебро базилярна недостатъчност или транзиторни исхемични атаки (ТИА)
 - Антиагреганти
-

Етиологично лечение: репозициониращ маньовър при BPPV

- Модифициран 3-позиционен репозициониращ маньовър, без нужда от седиране или разтърсване на главата
- Схемата показва лечение на **BPPV** в дясното ухо.

Етиологично лечение: оперативното лечение е показано само при част от пациентите с вертиго

Клинична картина

Пациент

Вертиго-индуциращ тумор (напр. понтоцеребеларен тумор)

Повтарящи се епизоди на остър световъртеж във връзка с едностранно вестибуларно увреждане, неотговарящо на медикаментозно лечение

Оперативно лечение

Отстраняване на тумора

Аблативно

Неаблативно

Болест на Meniere или периферна вестибулопатия:
Лабиринтектомия
Прекъсване на вестибуларния нерв ?????

Болест на Meniere:
Шънт на ендолимфния сак или декомпресия
BPPV: Оклузия на задния канал ?????

Фармакологичното лечение може да повлияе симптомите в краткосрочен план

- Симптоматично повлияване на световъртежа
 - Вестибуларни супресанти
 - dimenhydrinate, diazepam
 - Антиеметични средства
 - metoclopramide
 - Нежелани лекарствени реакции: седативен ефект и екстрапирамидна симптоматика
-

Антивертигинозни медикаменти

Антивертигиозни медикаменти

Фарм. група, генерично наименование	Индикации
Антихистаминни средства	
Dimenhydrinate	Мениерова болест, кинетози, повръщане
Церебрални вазодилататори	
Flunarizine	Вестибуларен световъртеж, мигрена
Cinnarizine	Вестибуларни и кохлеарни нарушения, кинетози, болест на Мениер
Миотропни средства	
Betahistine	Болест на Мениер, вестибуларно вертиго
Gingko Bilobae Extractum	Когнитивни нарушения, периферни артериопатии, слухово-вестибуларни нарушения, зрителни смущения, Рейно

Антивертигинозни медикаменти

Фарм. група, генерично наименование	Индикации
М-холинолитици	
Scopolamine	Кинетози, постенцефалитен Паркинсонизъм
Комбинирани препарати	
Dimenhydrinate/Cinnarizine	Световъртеж с различна генеза
Хомеопатични продукти	
Vertigoheel	Вертижни състояния

Betahistine, Flunarizine, Cinnarizine - подходящи при периферните форми на вертижните разстройства (лабиринтопатии)

Антивертигинозни медикаменти

Фарм. група, генерично наименование	Странични действия	Противопоказания
Антихистаминни средства		
Dimenhydrinate	Отпадналост, сънливост, тремор, гърчове, атропиноподобни прояви	Глаукома, пилорна стеноза, хипертрофия на простатната жлеза, лактация, шофиране
Flunarizine	Сънливост, наддаване на тегло, депресивен синдром	Болест на Паркинсон, екстрапирамидна симптоматика, депресивен синдром
Cinnarizine	Сънливост, стомашно- чревни нарушения	Болест на Паркинсон, ниско кръвно налягане,

Антивертигинозни медикаменти

Фарм. група, генерично наименование	Странични действия	Противопоказания
Комбинирани препарати		
Betahistine	Стомашно-чревни смущения, главоболие	Бронхиална астма, феохромоцитом, пептична язва
Dimenhydrinate/ Cinnarizine	Мехурни смущения с остатъчна урина, глаукома, съхнене на устата, алергични реакции	Отнесени към съдържащите се продукти

Упражненията за рехабилитация могат да ускорят вестибуларната адаптация и компенсация

- Ефективното възстановяване след епизоди на световъртеж често изисква невронална реорганизация и адаптация
 - Упражненията за вестибуларната рехабилитация целят да подпомогнат адаптацията и компенсацията на ЦНС
 - Те ускоряват невроналното заучаване на нови модели
 - Упражненията за рехабилитация са особено полезни когато:
 - Фармакологичното лечение не е ефективно
 - Пациентите имат слаба централна интеграция или моторна функция
-

Типове упражнения за вестибуларна рехабилитация

Глава и шия	Окуло-вестибуларно взаимодействие	Постурална стабилност
<ul style="list-style-type: none">• Изпълняват се в легнало, седнало или изправено положение• Вертиго-идуциращи движения на главата и шията в различни равнини• Основават се на цервико-окуларния рефлекс	<ul style="list-style-type: none">• Осигуряват около-вестибуларно взаимодействие• Включва упражнения за зрителна и показалечна координация• Основават се на вестибуло-окуларния рефлекс	<ul style="list-style-type: none">• Подобрява статичната и динамична поза• Подпомага зрителната, соматосензорната и вестибуларната с-ма• Включва ротация на тялото, главата и упражнения на походката

Упражненията за рехабилитация се различават по отношение на техния прицелен орган

Примерни упражнения за вестибуларна рехабилитация

Примерни движения за вестибуларна рехабилитация

При наличие на световъртеж в легнало положение се започва със следните упражнения:

- 1. Бавни движения на главата на ляво и дясно при фиксиран поглед.**
- 2. Завъртане на главата по посока на световъртежа(увредения лабиринт) с фиксиране на погледа право напред. Главата се задържа, след което се връща в изходяща позиция.**

След изпълнение на посочените упражнения в легнало положение се продължава с посочените упражнения в седнало положение.

При липса на световъртеж в легнало положение се започва направо със следните упражнения в седнало положение:

1. Ръцете са изпънати напред на височината на раменете с повдигнати палци нагоре. Фиксиране на погледа последователно върху ляв и десен палец при неподвижна глава.
2. Изпъната дясна ръка с повдигнат палец нагоре. Движение на ръката наляво-надясно, нагоре-надолу и проследяване на палеца с очи при неподвижна глава.
3. Същото като по-горе, но успоредно с движението на ръката се движи и главата при неподвижни очи.
4. Фиксиране на обект право напред и движение на главата във всички посоки при запазване на фиксацията на обекта.

Упражненията се провеждат **2 пъти дневно**. Всяко едно упражнение се **повтаря от 5 до 10 пъти**.

Броят на повторенията се увеличава постепенно!

Лечение: зависи от типа световъртеж

Тип вертиго	Лечение
Периферни причини	
BPPV	Репозициониращи маньоври (процедури)
Травма на лабиринта	Вестибуларна рехабилитация
Мениерова болест	Безсолна диета, диуретици, оперативно лечение
Лабиринтит	Антибиотици, отстраняване на инфектираната тъкан, вестибуларна рехабилитация
Перилимфна фистула	Почивка, липса на физическо напрежение
Вестибуларен неврит	Кратък курс с кортикостероиди, вестибуларна рехабилитация
Централни причини	
Мигрена	Бетаблокери, калциеви антагонисти
МСБ	Контрол на съдовите рискови фактори; антиагреганти
Понтоцеребеларни тумори	Оперативно

Експертиза на трудоспособността

- Професионалният характер на вестибуларните заболявания
- Трудова експертиза:
 - Степен на вестибуларна дисфункция
 - Стадий на заболяването
 - Характер на професията
- При едновременно засягане на слуховата и вестибуларна функция – експертизата се провежда комплексно

I. Стадий на компенсация

- Липсва спонтанна и латентна вестибуларна симптоматика
 - Запазена работоспособност
 - Леки ограничения при работа, изискваща висока вестибуларна устойчивост (кранисти, шофьори и др.)
-

II. Стадий на субкомпенсация

- Латентен нистагъм, позиционен нистагъм, стато-кинетични нарушения
 - Временна нетрудоспособност до настъпване на вестибуларна компенсация
-

III. Стадий на декомпенсация

- Остър или обострен стадий
 - Тежко протичащи пристъпи
 - Изявена рецепторна кохлео-вестибуларна симптоматика
 - Спонтанен нистагъм, нарушена статокинетика, бурни вегетативни реакции с хипо- или арефлексия при провокация
-

Благодаря Ви за отделеното внимание!